

Και τώρα ο καθένας μόνος του

Με την απόφαση να κινηθούν κατά μόνας, με δημοσιονομικούς περιορισμούς και με διαφορετικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της κρίσης που ραστίζει την Ευρώπη, προσέρχονται την Πέμπτη οι ηγέτες της Ε.Ε. στη σύνοδο κορυφής. Εκεί θα εγκριθεί το σχέδιο ανάκαμψης που πρότεινε η Κομισιόν και έχει ήδη «ψηφιστεί».

Τα κράτη συμφώνησαν ότι διαφωνούν με τη μείωση του **ΦΠΑ** σε προϊόντα και υπηρεσίες ευρείας κατανάλωσης που ήδη έκανε η Βρετανία), με την αιτιολογία ότι δεν αποδίδει ως μέτρο τόνωσης της κατανάλωσης. Αυτό δεν ήταν το μόνο «ρήγμα» στην κοινή στάση ευρωπαϊκών οργάνων. Οι πιο μεγάλες αποκλίσεις φάνηκαν την προηγούμενη εβδομάδα, με την απόφαση του **Νικολά Σαρκοζί** να ανακοινώσει πακέτο «μαμούθ» ύψους **1,3%** του ΑΕΠ για τη στήριξη της οικονομίας που θα έχει ως αντίτιμο την αύξηση του ελλείμματος στο 4% του ΑΕΠ.

Στον αντίποδα η Γερμανία διά της καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ κατέστησε σαφές ακόμη μια φορά ότι η λύση δεν είναι η ανεξέλεγκτη αύξηση των δαπανών. Εξήγησε ότι αυτή η πολιτική μπορεί να οδηγήσει σε ελλείμματα, πληθωριστικές πιέσεις και να πλήξει την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών, στην οποία πρέπει να βασιστεί η Ε.Ε.

Ετσι, η Ευρώπη αντιμετωπίζει την κρίση με καθαρά νεοφιλελεύθερα μέτρα και μάλιστα με απουσία κοινής πολιτικής, όταν στις **ΗΠΑ**, έχουν ήδη θέσει σε εφαρμογή ένα πακέτο «μαμούθ» που ξεπερνά συνολικά σε αξία το 60% του ΑΕΠ της χώρας (βλέπε ρεπορτάζ στην «Οικονομία»).

Όλα αυτά τη στιγμή που τα στοιχεία που ανακοινώνονται για την πορεία της Ε.Ε. είναι απογοητευτικά, αιτιολογώντας και την απόφαση της **Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας** να προχωρήσει σε μείωση του επιτοκίου της κατά 0,75%, στο **2,5%**. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Νοέμβριο έπεσε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ το ΑΕΠ για το τρίτο τρίμηνο του 2008 βρέθηκε στο -0,2% επιδειβαινώντας ότι η ύφεση έχει παγιδέψει την Ευρώπη.

Όσο για τις αποφάσεις της συνόδου, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή έχει προτείνει τα κράτη να λάβουν μέτρα στήριξης πολιτών και επιχειρήσεων αξίας έως το 1,2% του ΑΕΠ. Τα περισσότερα χρήματα (170 δισ. επί συνόλου 200 δισ. ευρώ) θα τα δώσουν τα κράτη, ενώ επιπλέον 0,3% του ΑΕΠ θα συνεισφέρουν τα κοινοτικά όργανα από προκαταβολές κοινοτικών κονδυ-

λίων και δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας.

Τα μέτρα πρέπει όμως να τα «αντέχουν» δημοσιονομικά τα κράτη, δηλαδή να μπορούν να συγκρατήσουν τα **ελλείμματα**. Το κοινοτικό όργανο δεν αντιτίθεται σε μικρά και προσωρινά αύξησή τους πάνω από το όριο του **3%** του ΑΕΠ, αλλά διευκρίνισε ότι αν δεν διαρθρωθεί γρήγορα ή μεγαλώσει πολύ, ξεκινάει διαδικασία δημοσιονομικής επιτήρησης. Το ίδιο ισχύει και για κράτη με υψηλό χρέος, στα οποία τίθεται θέμα βιωσιμότητας των οικονομικών τους.

Τι γίνεται σε κάθε κράτος;

- **Η Γαλλία**, παρά το ήδη υψηλό έλλειμμα, επέλεξε να εξαντλήσει κάθε όριο με ένα πακέτο **26 δισ.** ευρώ που περιλαμβάνει επιδοτήσεις, άμεση επιστροφή φόρων, εισφοροπαλλήλας στις νέες προσλήψεις μικρών επιχειρήσεων και κίνητρα για απόσυρση αυτοκινήτων. Αν αφαιρεθούν οι κοινοτικές επιδοτήσεις, το καθαρό κόστος για τον γαλλικό προϋπολογισμό είναι **8 δισ.** ευρώ περίπου ετησίως (η Κομισιόν υπολογίζει ότι προ μέτρων η Γαλλία θα έχει έλλειμμα 3,5% του ΑΕΠ το 2009).

- Αντιθέτως, η **Γερμανία** με έλλειμμα μόλις στο 0,2% του ΑΕΠ προς το παρόν έχει ανακοινώσει πακέτο **500 δισ.** ευρώ για την ενίσχυση των **τραπεζών** και μόλις **50 δισ.** ευρώ για την τόνωση της οικονομίας. Το δεύτερο επικεντρώνεται σε κίνητρα για τις αυτοκινητοβιομηχανίες (φοροαπαλλήλα για αγορά αυτοκινήτου) και επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

- Από την άλλη πλευρά, ο βρετανός πρωθυπουργός **Γκ. Μπράουν** ανακοίνωσε την αναστολή πληρωμής τόκων για 2 έτη για δάνεια που έχουν λάβει νέοι άνεργοι ή νοικοκυριά που υφίστανται μια προσωρινή μείωση των εισοδημάτων τους. Προηγούμενος η Βρετανία θέσπισε μέτρα περιορισμού των κατασχέσεων, αλλά και μείωση του ΦΠΑ από 17,5% σε 15%, με αύξηση όμως των φόρων σε καύσιμα, αλκοόλη και τσιγάρα).

- Πιο... γαλαντόμα είναι η **Ισπανία**, που έχει ανακοινώσει από το καλοκαίρι μειώσεις σε φόρους, πακέτο **38 δισ.** ευρώ για την τόνωση της οικονομίας, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μείωση της δόσης του δανείου στο μισό και επιδότηση επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων.

- Στην **Πορτογαλία** ανακοινώθηκε σχέδιο διάσωσης για την αυτοκινητοβιομηχανία, που περιλαμβάνει πιστώσεις προς επιχειρήσεις, κίνητρα για συγχωνεύσεις και επιμόρφωση υπαλλήλων.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΔΔΑ

Δύο πακέτα στην

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ

Με παροχές... λιτότητα που δηλώνουν την απόλυτη «πίστη» της κυβέρνησης στη σκληρή πολιτική των Βρυξελλών προσέρχεται η Ελλάδα στη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. Τα εισοδηματικά μέτρα αξίας μόλις **370 εκατ.** ευρώ που ανακοινώθηκαν την προηγούμενη Παρασκευή από τον πρωθυπουργό συνοδεύονται από μία... θολή υπόσχεση για νέες παροχές αξίας **2 δισ.** ευρώ.

Μόνο που το δεύτερο πακέτο που υπόσχεται η κυβέρνηση δεν είναι καινούριο. Στην ουσία η κυβέρνηση παρουσιάζει κοινοτικές επιδοτήσεις αξίας **1,19 δισ.** ευρώ που έχουν αποφασιστεί εδώ και χρόνια ως μέτρα στήριξης της απασχόλησης και αμνηστίας των υπαλλήλων με την Ένωση την αναθεώρηση του νέου κοινοτικού πακέτου (ΕΣΠΑ 2007-2013) και αναζητώντας πρόσθετα κονδύλια για το ταμείο φτώχειας.

Ο κρατικός προϋπολογισμός θα δώσει μάλλον ψύχουλα για επιδόματα προς ό-

σους πλήττονται από την κρίση. Τα επιδόματα μαζί με τη συνεισφορά του κράτους στα προγραμματισμένα κοινοτικά έργα εκτιμάται ότι δεν φτάνουν ούτε στο **0,5%** του ΑΕΠ (δηλαδή λιγότερα από 1 δισ. ευρώ). Όλα αυτά όταν το συντηρητικό σχέδιο των Βρυξελλών που θα ψηφιστεί στη σύνοδο κορυφής δίνει περιθώριο για υπερδιπλάσιες κρατικές δαπάνες, έως και το **1,2%** του ΑΕΠ.

Στην **Ελλάδα**, ακόμη και αν προστεθούν στο «πακέτο» και τα 2 δισ. ευρώ που βρίσκονται καθ' οδόν, η αξία του φτάνει μόνο στο **0,9%** του ΑΕΠ, δηλαδή σε **2,37 δισ.** ευρώ. Τι σημαίνουν λοιπόν τα όσα ανακοίνωσε στη Βουλή την Παρασκευή ο πρωθυπουργός **Κ. Καραμανλής**;

Ο πρωθυπουργικός μπουναμάς χωρίζεται σε δύο κατηγορίες μέτρων, στα νέα και σε όσα έχουν προγραμματιστεί εδώ και πολύ καιρό, ανεξάρτητα από την κρίση, αλλά τώρα προσφέρονται σε εορταστική συσκευασία:

1 Τα νέα μέτρα που θα λυφεί εξ ολοκλήρου

τιμή του... ενός

Τι ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός στη Βουλή και τι υπολογίζει από τα κοινοτικά κονδύλια

προϋπολογισμός φτάνουν στα **370 εκατ.** ευρώ. Από το ποσό αυτό, τα **300 εκατ.** ευρώ είναι το κομμάτι του Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής (450 εκατ. ευρώ προέβλεπε ο προϋπολογισμός).

Πρόκειται για το πολυσυζητημένο επίδομα «θέρμανσης», που πλέον μετονομάζεται σε **έκτακτο** επίδομα (από 100 έως 300 ευρώ, ανάλογα με την περιοχή, λιγότερα απ' όσα είχαν αρχικά αφήσει να εννοηθεί κυβερνητικά στελέχη). Θα δοθεί σε δικαιούχους ΕΚΑΣ, συνταξιούχους ΟΓΑ και ανέργους που είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ.

Ανεργοί και δικαιούχοι του ΕΚΑΣ θα εισπράξουν (εφάπαξ) και **500 ευρώ** για επίδομα στεγαστικού δανείου.

Ακόμη **70 εκατ.** ευρώ θα κοστίζουν στον προϋπολογισμό ένα επιπλέον δώρο εορτών για τους ανέργους (θα το λάβουν οι 150.000 που δεν έχουν κλείσει χρόνο. Όσοι ε-

χουν καλύψει **12μηνο** στην ανεργία δεν το δικαιούνται). 2 Ανακοινώθηκε όμως και ένα πακέτο αξίας **2 δισ.** ευρώ που σταδιακά θα... ξεδιπλώνεται. Την Παρασκευή έγινε όμως λόγος για δράσεις αξίας **1,19 δισ.** ευρώ.

Επίσημες διευκρινίσεις για την προέλευση των χρημάτων δεν δόθηκαν, αλλά ένα μεγάλο μέρος από αυτά είναι δεδομένο ότι θα καλυφθεί από **κοινοτικά** κονδύλια. Και τούτο διότι το πακέτο απαρτίζεται από δράσεις που είναι ήδη γνωστές και έχουν ενταχθεί στα κοινοτικά πλαίσια (ΚΠΣ και ΕΣΠΑ).

Ποιες είναι αυτές; Τον Ιανουάριο ξεκινά πρόγραμμα επιδότησης απασχόλησης για δικαιούχους επιδόματος ΟΑΕΔ. Θα αφορά 60.000 άτομα και πρόκειται να κοστίσει **310 εκατ.** ευρώ.

Ο πρωθυπουργός αναφέρθηκε επίσης σε προγράμματα κατάρτισης σε επιχειρή-

σεις αξίας **500 εκατ.** ευρώ και σε νέες δράσεις στήριξης απασχόλησης μέσω επιδοτήσεων (για επιστήμονες, απόφοιτους λυκείου και ανέργους) ύψους **380 εκατ.** ευρώ.

Τέλος, έγινε λόγος για τις **200.000** ανέργους που θα μετέχουν έως το τέλος του 2009 σε προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης (τύπου Stage, κυρίως στο Δημόσιο).

Ουσιαστικά η κυβέρνηση έχει, εδώ και καιρό, εξειδικεύσει όλα αυτά τα μέτρα, στο «Πρόγραμμα Μεταρρύθμισεων» που αυτές τις ημέρες υποβάλλει προς έγκριση στις Βρυξέλλες. Εκεί καταγράφονται δεκάδες πρωτοβουλίες που έχουν από το 2007 προγραμματιστεί μέσω του ΕΣΠΑ (ή αδιάθετων υπολοίπων του ΚΠΣ που πλέον παραιτείται μέχρι τον Ιούνιο του 2010). Ο σχεδιασμός, λοιπόν, είναι εκ των πραγμάτων έτοιμος (αφού έρχεται απ' έξω) αλλά εδώ ανακοινώνεται με το... σταγονόμετρο.

Όσο για τα μέτρα στήριξης των **επιχειρήσεων**, αυτές έχουν να προσμενούν **1,2 εκατ.** ευρώ περίπου με τη μορφή πιο προσιτών δανείων, με επιδότηση επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και εγγυήσεις από το Ταμείο Εγγυοδοσίας,

αλλά και ένα νέο κύμα επιδοτήσεων για επενδύσεις.

Οι αποφάσεις που θα επικυρωθούν στη Σύνοδο Κορυφής μπορεί να αποδειχθούν οι πλέον χρήσιμες για τους μικρομεσαίους, αφού η Επιτροπή αποφάσισε να δίνουν τα κράτη όλο το χρήμα της επιδότησης ως προκαταβολή. Δηλαδή, ο ενδιαφερόμενος δεν θα περιμένει (αν ισχύσει και στην Ελλάδα η κοινοτική εντολή) ένα ή δύο χρόνια για να πάρει τα λεφτά που έχει ήδη δαπανήσει.

Το χρήμα προς τις επιχειρήσεις, όμως, δεν θα έρθει αμέσως. Και οι πιέσεις, όπως καταγράφονται πλέον και στους επίσημους δείκτες, είναι πολύ μεγάλες. Τα στοιχεία που ανακοίνωσε το ΙΟΒΕ έδειξαν επιδείνωση του οικονομικού κλίματος σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και έκρηξη ανεργίας, ενώ πρώτη φορά από το 1993 η ιδιωτική καταναλωτική μείωση κατά **0,5%**, καθυστερώντας τις όσες συνέπειες συνθήκες που επι-

κρατούν στα νοικοκυριά, που μέχρι προ τινος μέσω του δανεισμού στήριζαν την αγορά.

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Του ΚΩΣΤΑ ΜΟΣΧΟΝΑ

Κατά κανόνα, όταν οι εταίροι στην Ε.Ε. κάθονται στο τραπέζι για να συζητήσουν θέματα χρηματικών εισφορών, ιδίως σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, τα πνεύματα δεν είναι καθόλου ήρεμα. Εχει μείνει στην ιστορία η φράση «θέλω τα λεφτά μου πίσω» της **Μάργκαρετ Θάσερ**, αποχωρώντας επιδεικτικά σε έξαλλη κατάσταση από την αίθουσα συνεδριάσεων ή «αυτή η εφεινή αρχίζει και μου τα σπάει...» του Γάλλου **Ζακ Σιράκ** για τη βρετανή «σιδηρά κυρία» σε δείπνο των τότε «15».

Την επόμενη Πέμπτη, οι ηγέτες των «27» θα έχουν στο τραπέζι το περίφημο πακέτο των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο προβλέπει να αφιερώσουν τα κράτη-μέλη το ποσό των **170 δισ.** ευρώ (1,2% του ΑΕΠ) για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και η Ε.Ε. μόνο 30 δισ. ευρώ.

Θα τηρηθεί η παράδοση της ηλεκτρισμένης ατμόσφαιρας; Το σίγουρο είναι ότι διαφωνίες υπάρχουν. Το γεγονός, όμως, ότι οι προτάσεις δεν είναι δεσμευτικές, υπό την έννοια ότι κάθε κυβέρνηση επιλέγει από τα προτεινόμενα μέτρα το κατά δυνάμιν και ανάλογα με την οικονομική της κατάσταση, μειώνει τις πιθανότητες να ξεσπάσουν σοβαρές έριδες μεταξύ των «27».

Αιφώσκει, κανείς δεν επιθυμεί κάτι τέτοιο, αφού θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην κοινή γνώμη και ιδίως στην αγορά.

Οι διαφορές για το αποκαλούμενο «**πακέτο Μπαρόζο**» είναι πολλών ειδών. Ορισμένα κράτη-μέλη, όπως οι χώρες της Βαλτικής και η **Ουγγαρία**, που βρίσκονται σε πολύ κακή οικονομική κατάσταση, έχουν ξεκαθαρίσει ότι δεν μπορούν να αφιερώσουν το **1,2%** του ΑΕΠ τους, διότι απλώς δεν έχουν αυτά τα χρήματα.

Στην ίδια κατηγορία σχεδόν βρίσκονται και χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (**Πολωνία, Τσεχία**), οι οποίες δεν επιθυμούν να ξαναχθούν από δημοσιονομικής πλευράς, ώστε να διατηρήσουν τις ελλείψεις τους για μία μελλοντική ένταξη στην ευρωζώνη. Ενδεικτικό είναι το ξέσπασμα του πολωνού υπουργού Οικονομίας, ο οποίος, ακούγοντας ορισμένους συναδέλφους του να δηλώνουν ότι θα αφιερώσουν σημαντικά ποσά για την αντιμετώπιση της κρίσης, ρώτησε μεταξύ σοβαρού και αστείου «πού θα βρουν τόσα χρήματα».

Στον ίδιο αστερισμό βρίσκεται και η Ελλάδα. Ο **Γ. Αλογοσκούφης** έλασε διάφορες υποσχέσεις που είχε δώσει και αναγνώρισε ότι «τα περιθώρια της ελληνικής οικονομίας είναι πολύ μικρά» λόγω υψηλού δημοσίου χρέους.

Υπάρχει και μια ομάδα χωρών, με επικεφαλής τη **Γερμανία** και την **Ολλανδία**, οι κυβερνήσεις των οποίων έχουν αποφασίσει ότι έχουν τα δικά τους σχέδια με ποσά που έχουν ήδη καθοριστεί και συνεπώς «ευχαριστούν, αλλά δεν παίρνουν» από τις προτάσεις της Επιτροπής. Η **Βρετανία** και η **Γαλλία** εμφανίζονται και αυτές ως «μοναχικοί καθαυμένοι» στην κρίση.

Με το ποσό των **170 δισ.** ευρώ να αμφισβητείται από τα περισσότερα κράτη-μέλη, από άλλα λόγω αδυναμίας και άλλα διότι έχουν εμπιστοσύνη μόνο στα δικά τους σχέδια, τι μένει από τις προτάσεις Μπαρόζο; Λίγα πράγματα, όπως να μην πληθύνουν μέτρα που προκαλούν προβλήματα ανταγωνισμού σε άλλους εταίρους. Ο συντονισμός των «27» θα περιοριστεί σε αυτήν την προσπάθεια. Ως προς τα άλλα, ο καθένας θα κοιτάξει το δικό του συμφέρον.

Οι «27», λοιπόν, αναμένεται να εγκρίνουν ένα καθαρά θεωρητικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, χωρίς κανείς να δεσμευθεί για οτιδήποτε.

■ Ένα άλλο θέμα που θα βρεθεί στο τραπέζι και μπορεί να «ζεστάνει την ατμόσφαιρα» είναι το «πακέτο» για το περιβάλλον, με στόχο την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών. Το εν λόγω σχέδιο προβλέπει τη μείωση κατά **20%** του διοξειδίου του άνθρακα, την εξοικονόμηση ενέργειας κατά **20%** και όλα τα προτεινόμενα να καλύπτονται επίσης κατά **20%** οι ενεργειακές ανάγκες από ανανεώσιμες πηγές ως το 2020. Ορισμένες χώρες, όπως αυτές της Αφ. Ευρώπης με επικεφαλής την Πολωνία, που καλύπτουν τις ενεργειακές τους ανάγκες σε μεγάλο βαθμό από τον άνθρακα, έχουν έντονες επιφυλάξεις και ζητούν μεταβατικές περιόδους για την επίτευξη αυτών των στόχων. Αντιδρά, επίσης, και η **Ιταλία**, η οποία υποστηρίζει ότι το χρονοδιάγραμμα που προτείνεται είναι καταστροφικό για τη βιομηχανία της, ιδίως σε περίοδο κρίσης.

Ανθρακας ο θησαυρός

Ε.Ε. Μόνο το σχέδιο για το περιβάλλον μπορεί να ζεστάνει τη σχέση των «27»